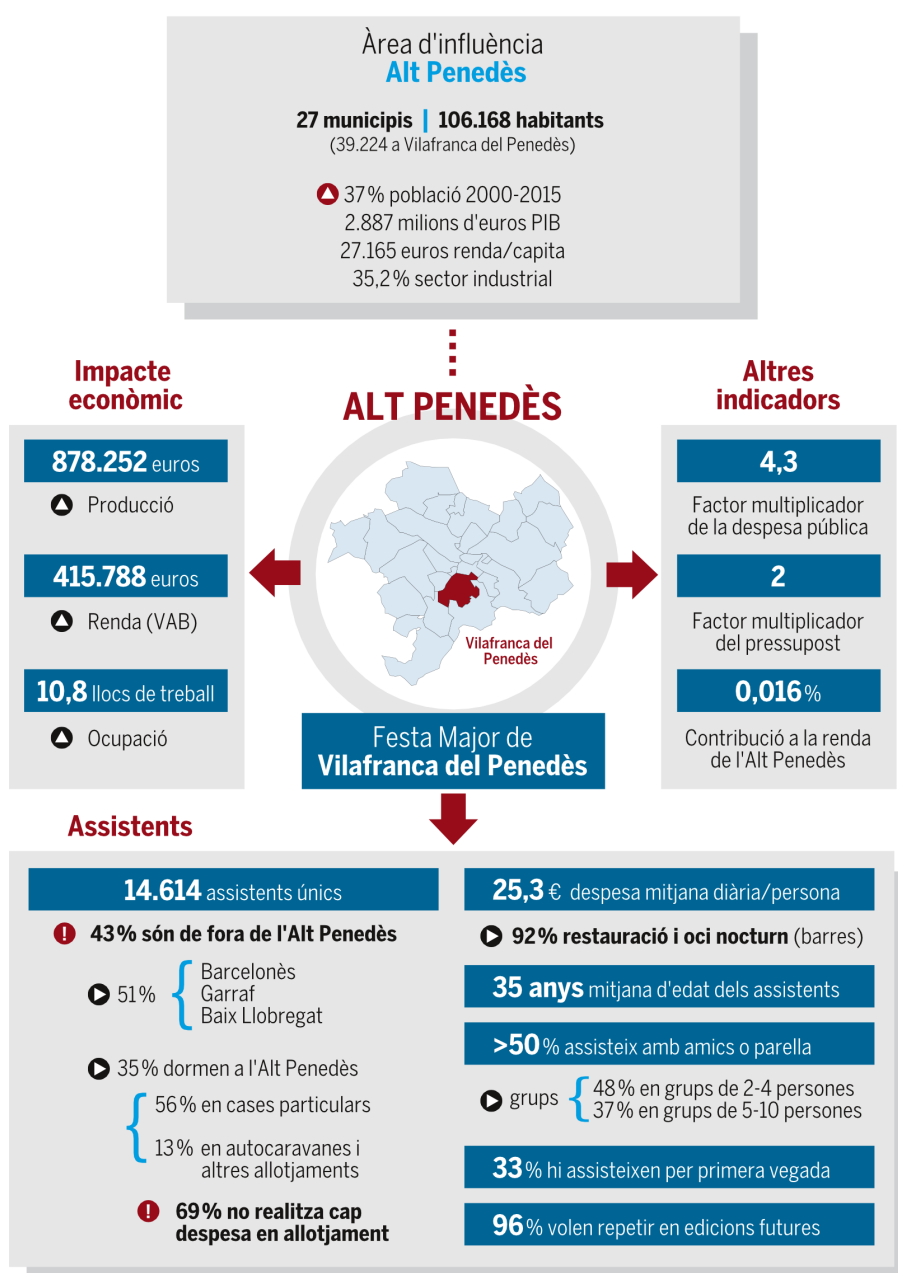

Impacte econòmic d'esdeveniments de cultura popular i tradicional a Catalunya: Festa Major de Vilafranca del Penedès

SUMARI

1.	Introducció	3
2.	Resum de resultats	3
3.	L'economia de Vilafranca, el turisme i l'àrea d'influència de la festa	4
4.	Estructura cultural i associativa de Vilafranca	6
5.	La Festa Major de Sant Fèlix	7
6.	Valors culturals i socials de la Festa Major.....	10
7.	Valors econòmics de la Festa Major	13
8.	Càlcul de l'impacte econòmic	17
	8.1. Treball de camp	17
	8.2. Metodologia de càlcul de l'impacte econòmic	17
	8.3. Efecte directe	19
	8.4. Efecte vinculat	19
	8.4.1. Recompte d'assistents	19
	8.4.2. Perfil dels assistents.....	24
	8.4.3. Despesa mitjana diària i distribució del consum	24
	8.4.4. Allotjament	25
	8.4.5. Efecte vinculat	26
	8.5. L'efecte induït	26
	8.6. Impacte econòmic total	27
9.	Contribució a l'economia local	27
	9.1. Contribució a la renda de l'Alt Penedès.....	27
	9.2. Ingressos per sectors	28
	9.3. Factor multiplicador de la despesa pública i de pressupost.....	28
10.	Dades demogràfiques dels visitants	29
	10.1. Procedència	29
	10.2. Edat i acompanyants	30
	10.3. Activitats dels assistents	32
	10.4. Resum del perfil dels assistents a la Festa Major.....	34
Annex 1.	Qüestionari	35
Annex 2.	Persones entrevistades	36

1. Introducció

Aquest informe tècnic s'ha fet a partir de les entrevistes, enquestes i dades obtingudes a Vilafranca del Penedès els mesos d'agost i setembre de 2015. Els càlculs de l'impacte econòmic s'han fet utilitzant com a base el *Protocol d'avaluació de l'impacte econòmic d'esdeveniments i institucions culturals* dels professors de la Universitat de Girona Modest Fluvià Font, Ricard Rigall i Torrent i Albert Saló Mayolas, editat pel Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i amb l'ajut dels tècnics del mateix Gabinet Tècnic.

Les enquestes als assistents a la Festa Major de Vilafranca han estat una important font d'informació per a l'elaboració de l'informe: s'han fet 506 enquestes vàlides en un total de quatre actes festius el dissabte 29 i diumenge 30 d'agost, diada de Sant Fèlix, que han proporcionat les dades de consum dels visitants imprescindibles per calcular l'impacte econòmic de la Festa Major, i altres dades oportunes per conèixer en profunditat la realitat dels visitants.

S'han fet també entrevistes a una selecció representativa de persones vinculades a la vida cultural, social i econòmica de Vilafranca i de la comarca de l'Alt Penedès, a partir de les quals s'han pogut recollir opinions i experiències de la gent que viu el dia a dia i les transformacions d'aquest esdeveniment de la cultura tradicional catalana. El treball tècnic recull tant valoracions de tipus qualitatiu desenvolupades a partir de les entrevistes i la bibliografia com els càlculs fets per obtenir l'impacte econòmic de la festa.

Cal agrair la bona disposició de totes les persones que han col·laborat en el treball tècnic, especialment a l'Ajuntament de Vilafranca i la seva Àrea de Cultura pel suport rebut i per facilitar en tot moment la informació i els contactes demanats. També cal agrair la bona predisposició i l'ajut a les persones vinculades a les entitats de cultura popular i tradicional de Vilafranca, als empresaris i als representants de les institucions que han estat contactats.

2. Resum de resultats

1. Els assistents a les quatre activitats de la Festa Major de Vilafranca el dissabte 29 i diumenge 30 d'agost de 2015 han estat 14.614 persones. D'aquestes, el 43 % eren visitants de fora de la comarca de l'Alt Penedès i el 57 % eren veïns.
2. Els visitants de fora es dividien entre un 35 % que van dormir a l'Alt Penedès, el 4,5% que pernoctaren fora de la comarca i el 60,5 % que es desplaçaren per passar el dia a Vilafranca, però tornaren als seus domicilis.
3. L'impacte econòmic total, en termes de producció ha estat de 878.252 euros, el valor afegit brut o renda incorporada ha estat de 415.788 euros i els llocs de treball creats, 10,8.

4. L'impacte econòmic sobre la renda correspon al 0,016 % del total de renda o valor afegit brut anual de la comarca de l'Alt Penedès. La creació d'activitat econòmica provocada per l'esdeveniment multiplica 4,3 vegades la inversió pública en l'acte i 2 vegades el seu pressupost.
5. La Festa Major de Vilafranca té valor social i cultural com a manifestació de la identitat local, pel manteniment del patrimoni cultural i artístic, per l'àmplia participació de la ciutadania i la cohesió social que implica, pel potencial d'integració de les comunitats nouvingudes i per l'impacte educatiu en els infants.
6. El valor econòmic de la festa prové de l'augment del consum en l'hostaleria i la restauració provocat pels visitants de fora de Vilafranca i de la seva àrea d'influència, per la millora de la marca Vilafranca i l'efecte en el turisme de l'allargament del cicle de vida de la festa i la comunicació i l'estratègia de xarxes socials.

3. L'economia de Vilafranca, el turisme i l'àrea d'influència de la Festa

Per analitzar la vessant econòmica de la Festa Major de Vilafranca cal tenir en compte la seva àrea d'influència, que es defineix com l'àmbit territorial que aplega les relacions econòmiques dels seus habitants, empreses i administracions.

Segons l'Anuari Comercial 2013 publicat per La Caixa, Vilafranca és cap d'una subàrea comercial que comprèn gairebé tot el territori de la comarca de l'Alt Penedès. Seguint aquesta catalogació i després d'avaluar-ho amb els serveis tècnics de l'Ajuntament de Vilafranca, s'ha definit la comarca de l'Alt Penedès com a àrea d'influència de la Festa Major de Vilafranca.

L'Alt Penedès forma part de la gran Depressió Prelitoral Catalana, amb un paisatge cobert de vinyes que configuren bona part de la zona vinícola del Penedès. Està format per 27 municipis amb una població total de 106.168 habitants l'any 2015¹. Els principals nuclis de població són Vilafranca, capital de la comarca amb 39.224 habitants, i Sant Sadurn d'Anoia, capital del cava, amb 12.689 habitants. La dada més significativa dels cens d'habitants és que entre l'any 2000 i el 2015 la població de l'Alt Penedès ha augmentat en un 37 %. Aquest augment s'explica principalment pel fort ritme d'arribada de persones nascudes fora de Catalunya, principalment persones migrades del Marroc i Amèrica Llatina (Perú i Equador). Així, la població estrangera resident a l'Alt Penedès és de 10.882 persones el 2015, un 10,2 % del total de la població de la comarca. Les comunitats d'origen estranger amb més presència són la marroquina, amb 5.427 persones censades; la del continent americà, amb 2.041 persones, i la de la resta de la Unió Europea, amb 1.875 inscrits.

---

¹Font: IDESCAT

Segons les darreres dades disponibles, el PIB de l'Alt Penedès era de 2.887 milions d'euros l'any 2014, que representa una renda per capita de 27.165 euros, inferior als 28.181 euros de la mitjana de Catalunya. Respecte a l'estructura econòmica, l'edició 2015 de *l'Anuari econòmic comarcal* publicat per Catalunya Caixa indica que, tot i que l'Alt Penedès és una comarca on predomina el sector serveis, la indústria hi juga un paper molt significatiu, atès que el sector suposa el 35,2 % de la renda o valor afegit brut (VAB) comarcal², molt per sobre del pes que té en el conjunt de Catalunya (20,3 %). La renda comarcal ha patit un descens més pronunciat que la mitjana catalana en tot el període 2011-2014 i, malgrat que l'atur baixa el 2014, no disminueix tant com al conjunt de l'economia catalana (-5,4 % respecte -6,9 %). Les caigudes més grans de l'atur s'han registrat al sector de la construcció (-18 %) i a la indústria (-10,6 %).

L'Alt Penedès no és una comarca particularment turística si es compara amb el conjunt de Catalunya, ja que el sector de la hostaleria representa el 6,1 % del VAB, inferior al 7,7 % de la mitjana catalana. L'atractiu turístic principal es concentra en activitats d'enoturisme, vinculat a la cultura del vi i del cava, activitat molt disseminada per tots els municipis de la comarca, i especialment important a Sant Sadurn i Subirats. Els esdeveniments turístics singulars, on s'inclouen les mostres de cultura popular i tradicional de la comarca, són considerats una activitat amb alt potencial de futur respecte a la millora dels visitants, segons un informe sobre potencial econòmic fet per la Cambra de Comerç de Barcelona³. Segons aquest informe, l'impacte del turisme sobre el PIB a l'Alt Penedès va ser l'any 2010 del 3,1 % i es preveu que per a l'any 2020 pugui arribar fins al 6,3 %.

L'oferta hotelera de la comarca és força reduïda tot i que s'ha mantingut estable en els darrers anys. Actualment la comarca disposa de 679 places hoteleres (la comarca veïna del Garraf disposa de 5.467 places), repartides entre tots els nivells de confort. En canvi, l'oferta de turisme rural és relativament gran i en creixement amb 625 places repartides per tota la comarca (el Garraf en té 48). La ciutat de Vilafranca del Penedès acapara del 40 % de les places hoteleres de la comarca, en gran part lligades als visitants de negocis.

La Festa Major és una de les dates clau per al sector de l'hostaleria i la restauració de Vilafranca. Segons els comentaris dels diferents professionals de l'hostaleria de la ciutat, la celebració de la festa es valora molt positivament ja que totes les places estan ocupades amb reserves fetes amb força antelació. Els bars i restaurants de la ciutat també gaudeixen d'una forta pujada d'ingressos, considerada molt necessària per a l'equilibri dels seus comptes de l'any. A l'apartat 9.2 es presenta el càlcul de la incidència de la Festa Major en aquests sectors d'activitat econòmica de l'Alt Penedès.

---

²El valor afegit brut (VAB) d'un sector d'activitat és la suma dels valors monetaris addicionals que adquireixen els béns i serveis en transformar-se durant el procés de producció. Per tant, és la diferència entre el valor de la producció del sector i els seus consums intermedis en un període determinat. És una mesura que evita la doble comptabilització del valor dels productes.

³El potencial econòmic del turisme a l'Alt Penedès, el Baix Llobregat i el Garraf. Cambra de Comerç de Barcelona. Maig 2010

4. Estructura cultural i associativa de Vilafranca del Penedès

Vilafranca disposa d'un teixit associatiu cultural molt dens i dinàmic. Actualment, al municipi hi ha censades al voltant de 400 entitats de tots els sectors, 122 de les quals són de tipus cultural. Una quantitat tan alta per a la mida de la ciutat significa que, a banda de la Festa Major, la ciutadania impulsa nombroses iniciatives culturals i proporciona àmplies oportunitats per poder participar i relacionar-se al voltant de l'activitat cultural. Les entitats i els col·lectius vilafranquins treballen, individualment o conjunta, amb l'Ajuntament, per omplir de contingut el calendari cultural i artístic de la vila.

L'Ajuntament considera el suport a l'associacionisme cultural un punt estratègic de la seva política cultural. En aquest sentit, manté convenis estables i anuals amb les associacions més dinàmiques com ara les colles castelleres i els falcons, i aporta ajuts puntuals a d'altres entitats.

Una altra línia del suport a l'associacionisme cultural són els convenis estables per mantenir els locals socials, on destaca el de Cal Figarot, la seu dels Castellers de Vilafranca que, a més de ser del punt de trobada i assaig de la principal colla vilafranquina, ha esdevingut un espai d'atracció turística i de promoció castellera arreu del món.

Pel que fa a esdeveniments culturals a la ciutat, a banda de la Festa Major destaquen festivals que tenen un ampli ressò fora Vilafranca, com la Fira del Gall i el festival Vijazz Penedès, dos fites culturals de primer ordre que també omplen la vila d'activitat i de gent.

Segons el diagnòstic de la cultura de Vilafranca presentat al Pla d'Acció Cultural 2014 – 2020, hi ha un eix d'actuació al voltant de la cultura de la vinya i el vi, un eix especialment lligat al sector turístic. És un dels objectius municipals en matèria de cultura que la cultura popular i tradicional i la Festa Major també segueixin un camí similar. En aquest sentit, i de manera coherent a la seva política cultural, en la darrera legislatura l'Àrea de Cultura es va integrar dins l'Àrea de Desenvolupament Econòmic i Projecció Exterior.

Un dels projectes estrella per fer confluïr la rica cultura popular i tradicional de Vilafranca amb el turisme és la nova Casa de la Festa Major de Vilafranca. Aquest projecte consisteix en la recerca d'un nou espai més ampli per a l'actual Casa de la Festa Major i donar-li un contingut més global, amb un centre d'interpretació, museu, magatzem, botiga, etc. Tot fa preveure que per la festa de l'any vinent aquest projecte tindrà ja llum verda de l'Ajuntament.

Per altra banda, el projecte de museu dels Castellers de Vilafranca és una iniciativa de la pròpia colla verda, que estimularà la presència i visualització dels elements de la festa durant tot l'any, i serà una oportunitat de desenvolupament turístic, d'estudi i recerca al voltant dels castells i la cultura tradicional.

Per acabar, un nou projecte s'ha obert pas per primera vegada amb motiu de les celebracions de Vilafranca del Penedès com a capital cultural de Catalunya 2015. Es tracta de la Fira de les Festes Majors, dividida en tres àmbits: científic, firal i artístic, i que vol ser una cita periòdica de reflexió, mostra i representacions artístiques al voltant de la festa.

5. La Festa Major de Vilafranca del Penedès

Història

Sant Fèlix és una de les festes majors més antigues de Catalunya i ha conservat els trets més tradicionals, religiosos i populars, sense gaire canvis. Es considera que té més de 300 anys d'història, tot i que el sant és un patró importat de Roma l'any 1699. La seva devoció i celebracions van començar a partir de llavors, com a benefactor de les preuades pluges tan necessàries com irregulars en el clima mediterrani.

Els balls de la Festa Major i els castellers, dos dels elements més característics del seu patrimoni folklòric, són ja d'aquelles èpoques. El bestiar prové del 1600; el ball de Cercolets, del 1716; el ball de bastoners, del 1771; i el de gitanes, del 1805. Per la seva banda, la diada castellera fa 150 anys que es fa sense interrupció a la Plaça Major de Vilafranca i els diables han celebrat aquest any el seu 200 aniversari. "La més típica", com s'anomena la festa a Vilafranca, té lloc al voltant de la diada de Sant Fèlix, el 30 d'agost. El 29 s'inicia amb la Tronada i acaba el 2 de setembre amb el castell de focs i el ball de cloenda.

Històricament, l'organització de la festa anava a càrrec dels gremis locals, que escollien una sèrie de prohoms de la vila, suposadament adinerats, com a *administradors* juntament amb el capellà per fer-se càrrec de la festa. En tot aquest temps s'ha mantingut la figura dels administradors, tot i que ara la tria recau sobre l'alcalde i s'ha suprimit la presència de l'autoritat religiosa i l'any 1979, per primera vegada una dona va accedir al grau de *prohomenia* de la festa de la ciutat.

La festa va perdurar també durant el període franquista, on les celebracions folklòriques i religioses van mantenir-se amb el suport dels elements més regionalistes de Falange Española, la Sección Femenina i Acció Catòlica. A la Transició va iniciar-se un període de renovació i es va començar a integrar gent jove als balls i altres elements de la festa i les dones van aconseguir ser administradores i pregoneres. Amb tot, en el fonamental, es pot dir que la festa es manté sense canvis des dels seus inicis.

Actualment, existeix un altre ens significatiu, el Consell de la Festa Major, que és un òrgan assessor i participatiu, on són representats tots els agents festius (colles, balls, exadministradors, experts en l'àmbit de la cultura popular, etc.) i amb la funció de vetllar pel compliment del protocol festiu i, si escau, actualitzar-lo.

La cultura tradicional a la festa

Les activitats principals de la festa són les relacionades amb la cultura popular i tradicional, on destaquen els balls, els castells, els falcons i el bestiar.

Els balls és la denominació popular que correspon a totes les figures, grups i colles que participen a la Festa Major. Surten a les cercaviles i processons acompanyant la imatge de Sant Fèlix i n'hi ha de tots tipus i procedències: els de Serrallonga, els de gitanes, els de malcasats, els de bastons, els de diables o els de capgrossos, fins a 18 de diferents. Són executats per gent voluntària per un període de temps d'entre 4 i 6 anys, depenent del ball. Una vegada acabat aquest temps han de donar pas a d'altres intèrprets per encabir la gran demanda per participar-hi.

L'Ajuntament és propietari dels balls i dicta les normes estrictes per a la seva conservació i manteniment. A més, els balls sovint van acompanyats pel bestiari de Vilafranca, com ara el drac, l'àliga o les cotonines, que constitueixen elements únics per la seva antiguitat. El drac, per exemple, data de l'any 1331, tot i que l'actual és de principis del segle XVIII.

Les colles castelleres són l'element més conegut arreu de Catalunya i a nivell internacional. Els Castellers de Vilafranca, els Xicots de Vilafranca i la Colla Jove dels Xiquets de Vilafranca donen a la festa el seu contrapunt més espectacular i mobilitzador. Per la seva banda, la Diada Castellera de Sant Fèlix és una de les cites més importants en el seu àmbit, on duen a terme fites que fan que Vilafranca sigui considerada "la plaça més castellera". Aquesta diada s'ha celebrat sense interrupcions des que es té memòria de la Festa Major i les quatre colles que hi intervenen són seleccionades entre les millors del moment, gràcies als castells de gama alta que aconsegueixen durant la temporada. Les tres colles locals i els falcons participen a les diades castelleres dels altres dies de la festa així com a les cercaviles, processons i anades i sortides d'ofici. Les colles s'organitzen al voltant d'entitats pròpies, independents de l'Ajuntament, amb qui mantenen una relació fluida. Com a novetat d'enguany, la Festa Major dels petits té també amb una diada castellera infantil.

Tot i que una part de la festa consisteix també en concerts i festa nocturna, la part tradicional destaca en la preferència dels vilafranquins. Segons s'ha pogut constatar a les entrevistes mantingudes, els vilafranquins tenen un sentiment d'identitat vinculat a la seva Festa Major molt arrelat. Consideren que la seva festa s'ha de mantenir com s'ha fet durant segles. En aquest sentit, l'organització disposa d'un rigorós protocol que descriu tots i cadascun dels actes i la manera com s'han de dur a terme. Qualsevol canvi proposat en aquest protocol genera a Vilafranca sonores polèmiques, tant d'àmbit públic com privat. Els canvis es prenen amb gran precaució, encara que siguin d'un nivell molt secundari i afectin aspectes merament organitzatius i logístics.

Aquest any l'organització de la festa a través dels Administradors i el Consell ha introduït fins a nou canvis en la seva estructura i la polèmica ha estat servida, però finalment, han esdevingut un èxit i han superat la prova. Els canvis consistien, principalment, a donar un major dinamisme a les activitats i agilitar-les (retallar la durada de les actuacions, petits canvis d'itineraris per reduir els temps, reservar espai per a colles actuants o canviar alguna direcció en la Tronada, entre d'altres). En la preservació de la tradició recau l'essència de la Festa de Sant Fèlix, que ha exportat elements seus, com el Toc de Vermut, La Tronada o l'Entrada del Sant a la basílica, a d'altres festes populars arreu de Catalunya.

El públic assistent

La Festa Major fa el ple a totes les activitats, on els veïns de Vilafranca són els primers protagonistes. A més, es diu que tot vilafranquí que resideix fora torna a casa per la Festa Major. A més, en ser Vilafranca capital de comarca, els residents a l'Alt Penedès també s'afegeixen a les celebracions de Sant Fèlix. Per això, és comprensible que els veïns de la comarca representin el 56 % dels assistents a la festa, tot i que també rep una notable afluència de gent de fora de la comarca, principalment de les comarques veïnes i del Barcelonès.

La majoria de persones consultades considera que la festa no pot créixer més. Els vilafranquins estan orgullosos de la seva festa i els agrada compartir-la, però no volen que es desvirtui canviant emplaçaments tradicionals per donar-hi major cabuda i rebre més visitants. No obstant això, els vilafranquins gaudeixen convidant a la festa amics i familiars d'altres localitats, fet que queda confirmat per l'enquesta, on més de la meitat dels visitants de fora de la comarca diuen que s'allotgen a cases de familiars o amics a Vilafranca.

L'organització de la festa

A més del caràcter tradicional i la gran assistència de visitants, la Festa Major de Vilafranca es distingeix per la seva organització i gestió, molt singular en el context dels esdeveniments populars i festes majors.

Entre les particularitats que criden més l'atenció hi ha la figura dels cinc administradors, que són els responsables de l'organització i producció de la festa per delegació de l'Ajuntament i són nomenats per l'alcalde d'entre els ciutadans de Vilafranca. La tria té cura d'aconseguir un grup heterogeni que respongui a criteris de diversitat en funció del seu entorn social, del barri on viuen, de l'edat, el gènere, l'ocupació i que d'alguna manera hagin estat vinculats a la festa. Cada any canvien i, en principi, no són experts en gestió d'esdeveniments festius, tot i que es fan càrrec d'una manera voluntària de totes les tasques i de la complexitat que representa una festa d'aquesta mida i pressupost. Els administradors reben tot el suport que necessiten dels serveis de l'Ajuntament, però això no els eximeix de l'enorme càrrega de treball i responsabilitat que recau en aquestes persones durant gairebé un any. Segons les converses amb administradors actuals i passats, assumeixen el repte de bona gana, ja que consideren que ser administrador és tot un honor per a un vilafranquí.

L'administrador no és una figura exclusiva de Vilafranca, tot i que es troba a molt poques festes de Catalunya. Al Vendrell també se n'hi troben i a Vilanova i la Geltrú se'ls coneix amb el nom de pabordes, però no sembla que en aquestes ciutats tinguin un àmbit d'actuació i autonomia tan ampli com els de Vilafranca.

Els administradors tenen capacitat total de decisió en els aspectes de programació tot i que han de ser fidels al compliment del protocol. També nomenen el pregoner, decideixen sobre les colles convidades a la diada castellera i seleccionen i contracten els grups artístics que actuaran als concerts. A més, es fan càrrec de la recollida de fons coneguda com *la capta* entre empreses i particulars de Vilafranca, elaboren el marxandatge de la festa i s'ocupen de la distribució i venda. Fins a l'any 2012 eren responsables legals de la gestió econòmica que feien amb els fons recollits, tant públics com privats i, fins i tot, fins a l'any 1973 es feien càrrec, amb el seu patrimoni, de despeses de la festa o dels dèficits en què es podia incórrer.

Bona part de la responsabilitat legal que assumien els Administradors va ser eliminada en crear-se, l'any 2012, la Fundació de la Festa Major. Aquesta entitat jurídica sense afany de lucre ofereix aixopluc legal a les operacions econòmiques, en considerar els administradors apoderats de l'entitat. Amb tot, el paraigua de l'Ajuntament és molt ampli, ja que el Patronat de la Fundació està format per membres del consistori; així, l'alcalde n'és el president; el regidor de cultura, el vicepresident, i el regidor d'economia, el secretari. Complementàriament, el Consell de la Festa Major vetlla pel compliment del protocol festiu i l'actualitza.

El suport i dedicació dels tècnics del serveis de cultura, de comunicació i premsa, de la Guàrdia Urbana o de la unitat de serveis i de neteja de l'Ajuntament, complementa una estructura complexa, però alhora altament eficient, que fa que la festa es pugui dur a terme en les millors condicions, amb la capacitat professional que requereix un esdeveniment d'aquesta magnitud.

Laïcisme i religiositat de Sant Fèlix

Així com moltes de les festes majors de Catalunya van trencar els seus lligams amb l'origen religiós i amb les seves autoritats en el període de la transició, a Vilafranca es produeix una convivència entre el laïcisme ciutadà i la religiositat original. Així, es pot considerar la Festa Major com una festa laica i religiosa a la vegada, ja que conserva un fort component religiós.

La figura del màrtir sant Fèlix, les activitats a la basílica i la processó gaudeixen d'una estima popular considerable. Sant Fèlix està present en molts actes i cases de Vilafranca, l'estampa del sant és un element primordial de la festa que es reproduïx cada any de la mà d'un artista i es distribueix per tota la ciutat, juntament amb el programa de la festa, i acompanya l'alcalde de Vilafranca al seu despatx. La figura original de sant Fèlix no es venera a l'església, sinó a les cases dels administradors que, de manera rotatòria, la conserven a casa amb les portes obertes perquè pugui ser visitada per la població. Els goigs a sant Fèlix són una activitat multitudinària de la festa i se celebren a l'interior de la basílica de Santa Maria. Diàriament durant els dies de la Festa, el cant dels goigs i la novena són una cita obligada dels vilafranquins i visitants de la festa.

Tot i que a partir de l'any 1979 es va desvincular l'autoritat eclesiàstica de la festa, la separació entre la festa popular i la religiosa és prima. Els representants de l'Ajuntament no assisteix a l'ofici, però sí a la Processó, mentre que els administradors van a tot arreu. En les converses mantingudes amb veïns de Vilafranca vinculats a la Festa Major, ningú no veu contradicció entre el caràcter suposadament laic de la societat vilafranquina i les celebracions religioses en honor del Sant Patró de la vila. Tot sembla respondre a una representació teatral que té la base en la tradició i el patrimoni, però que ha perdut el seu component espiritual.

Si la festa de Sant Fèlix és fe religiosa, sentiment o tradició, costarà d'esbrinar, però cal reconèixer l'alta càrrega emocional i espectacularitat de les celebracions religioses. Així, l'entrada de Sant Fèlix a l'església després de la processó o el cant dels goigs a l'interior són elements festius i culturals d'alt valor, i la participació massiva dels ciutadans mostra el gran valor simbòlic a les seves vides.

6. Valors culturals i socials de la Festa Major

En parlar de valors socials i culturals, es fa referència a tots els elements de la Festa Major que aporten sentit a la població de Vilafranca i als visitants que acudeixen els dies de celebració. Els valors són els elements de l'esdeveniment que constitueixen exemple de bones pràctiques i tenen capacitat per projectar-se més enllà del seu nucli local de realització. La cultura i la estructura social de Vilafranca -i de fora- es veuen reforçades pel fet que es faci la festa per mantenir el llegat popular. Es consideren valors els elements que diferencien la festa de Vilafranca d'altres esdeveniments populars i festius, és a dir que es signifiquen d'una forma singular.

Aquests valors han estat establerts a partir de les entrevistes fetes per l'informe i cal esmentar que són considerats per la majoria de persones entrevistades com a preferents respecte als valors econòmics de la festa.

Manifestació de la identitat local

La significació cultural de la Festa Major està profundament arrelada a la vila de Vilafranca i al Penedès. Per als vilafranquins, la Festa Major representa la més gran manifestació de la seva identitat local, la qual els desperta l'orgull de pertinença a aquest territori. Se la senten molt seva ja que és una tradició heretada dels seus pares i la transmetran també als seus fills.

Alguns testimonis obtinguts a les entrevistes confirmen aquesta significació a través d'afirmacions com ara que després de la Festa Major comença l'any a Vilafranca, o bé que l'últim dia de la festa, després dels focs es felicita l'any nou i, fins i tot, que els vilafranquins que viuen fora tornen per Nadal i per la Festa Major. Les indústries de la comarca tanquen més aviat el primer dia de la festa perquè els treballadors puguin ser a les dotze del migdia a la Tronada, ja que és un dels actes més entranyables d'afirmació de la identitat local.

La festa fa brollar les emocions, el gust per la trobada i l'amistat fa que la gent de Vilafranca se senti per uns dies una mica més feliç, conscients d'estar rodejats de la seva gent i gaudint d'unes manifestacions culturals que els són pròpies. Tots aquests valors, intrínsecs a la cultura, estan vius a Vilafranca per Sant Fèlix.

Els vilafranquins estan molt orgullosos que les seves manifestacions festives hagin traspasat les fronteres i que ara els castells siguin patrimoni de la humanitat, i que fins i tot puguin mostrar-los en indrets llunyans com la Xina. Amb tot, consideren que aquesta alta reputació que està adquirint Vilafranca arreu del món a partir del seu patrimoni immaterial festiu, és secundari davant l'orgull i l'emoció de participar i presenciar les seves tradicions a la mateixa plaça Major, segons ells, "la més castellera".

Amb aquests criteris, es pot entendre que la gent de Vilafranca no vulgui canviar gairebé res de la part tradicional de la festa perquè any rere any puguin repetir les mateixes emocions, sense arriscar-se a perdre un dels bens més preuats de la seva vida com a individus i com a comunitat.

Manteniment del patrimoni cultural i artístic

La Festa de Sant Fèlix és una de les grans manifestacions populars on s'exhibeixen elements tradicionals i alguns dels més antics de les festes de cultura popular a Catalunya. Generació rere generació les gents de Vilafranca han anat conservant aquest ric patrimoni cultural i artístic. Paral·lelament, el patrimoni que s'havia anat perdent es recupera i passa a integrar la col·lecció de balls, bestiaris, vestuari, instruments musicals i melodies de l'actual Festa Major. Exemples d'aquesta tradició són un dels bestiaris més antics de Catalunya, els castells, la moixiganga o el ball de cercolets, que tenen tots més de 200 anys. També els diables de Vilafranca acaben de fer 200 anys, els balls de panderetes o el ball pla s'han anat recuperat en les passades dècades i la gralla, que havia arribat al punt de ser un instrument tradicional amb risc de desaparèixer, s'ha recuperat completament.

El ric patrimoni immaterial de la festa de Vilafranca esdevé valor cultural i informa sobre l'ordre cultural actual a partir i en relació a la seva procedència. Tenir una profunda informació de la història i els costums permet situar els referents culturals de les persones en un espai dinàmic, advertint-les que aquests referents no són nous, que porten molts anys definint-se, evolucionant i donant significat als individus i comunitats que hi participen. També, en relació amb les persones nouvingudes, el coneixement del patrimoni cultural del lloc d'acollida els permet tenir majors coneixements de la cultura i la història i, en definitiva, de l'ordre social en què viuen. D'aquesta manera poden saber la distància que hi ha del seu propi origen cultural i, fins i tot, decidir fins a quin punt volen distanciar-se d'aquest.

Participació de la ciutadania i cohesió social

La pràctica totalitat de les activitats de cultura popular i tradicional que tenen lloc a la festa de Sant Fèlix no existirien sense la participació dels veïns de Vilafranca. D'una manera o altra, en l'organització o com a actants en els balls i colles, una part important de la gent de Vilafranca passa bona part de l'any preparant la festa i, els dies de la celebració, actuant o vetllant perquè tot surti de la manera prevista.

La gran participació que es produeix a Sant Fèlix genera en els seus participants nous reptes i experiències, a més de la possibilitat de gaudir juntament amb els altres d'experiències inusuals, autèntiques i valuoses, les quals alimenten la reflexió, l'emoció i la connexió entre els participants. A més, la participació contribueix a articular les comunitats, reforçant el teixit social i cohesionant-lo.

A la Festa Major hi participen al voltant de 5.700 persones voluntàries. D'aquestes, unes 300 estan vinculades a l'organització com a col·laboradores dels administradors. Els participants a les cercaviles com a membres dels balls, dels diables, el bestiar i la resta d'agrupacions són aproximadament 1.400 persones. El moviment casteller de Vilafranca mou al voltant de 2.500 persones. En total, un volum molt elevat de persones que representaria el 15 % de la població.

L'estructura formal de la participació es vehicula a partir de les entitats culturals, les quals donen aixopluc a la majoria de les persones amb desig d'involucrar-se a la Festa Major. Per la seva part, l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament també ofereix oportunitats de participació en alguns dels balls que no posseeixen entitat jurídica pròpia.

Integració de comunitats nouvingudes

Les activitats i esdeveniments de la cultura popular, pel seu caràcter social i participatiu, tenen un alt potencial d'atreure persones d'origens culturals diferents. Molt s'ha parlat de la capacitat dels castellers d'integrar persones d'altres comunitats culturals i emigrants.

Per contra, la festa conserva actes amb un caràcter marcadament religiós catòlic, que podria complicar l'acostament de persones d'altres confessions. Per això, la idea més generalitzada entre les persones entrevistades és que actualment són pocs els casos d'integració i participació de persones de col·lectius nouvinguts, sobretot entre les comunitats d'origen àrab o confessió musulmana, a causa dels obstacles de tipus religiós.

En canvi, són més nombrosos els casos de participació en els castells i altres elements de la festa de la gent d'origen llatinoamericà. De fet, la majoria dels consultats considera que aquesta participació comença ara a produir-se entre els més petits, a la Festa Major dels Petits i gràcies a la tasca pedagògica al voltant de la festa que es fa a les escoles.

D'igual manera que en els anys seixanta i setanta la participació en els esdeveniments festius de població immigrant es va produir a partir de la segona generació, les persones consultades confien que aquesta integració es produirà a partir de les segones generacions, que en aquest moment es troben en edat escolar.

A més, s'han assenyalat altres impediments a aquesta integració, de tipus econòmic, ja que el vestuari pels balls el compra la mateixa persona o família que l'ha de portar i algunes peces poden ser molt costoses.

Valors educatius i pedagògics

La canalla té un protagonisme molt especial a la festa de Vilafranca, la qual cosa té influència en el seus processos educatius i d'aprenentatge. Dues són les activitats que es relacionen amb l'àmbit educatiu: d'una banda, la Festa Major dedica gran part de la seva activitat del dia 1 de setembre als més joves, quan té lloc la Festa Major dels Petits; de l'altra, les escoles de Vilafranca inicien el curs amb activitats pedagògiques que utilitzen elements de la festa com a objecte d'aprenentatge.

Cultura i educació són dos elements inseparables en el procés de formació i aprenentatge dels nens. La cultura proporciona a l'educació infantil continguts per a l'aprenentatge però, a la vegada, facilita el desenvolupament dels aspectes cognitius dels nens, més específicament la percepció, la memòria, el raonament i, també, les habilitats analítiques i les emocions. Així, el patrimoni cultural i la festa són una font per a la identitat cultural, cosa que aplicada als més joves significa major integració social, sentit de comunitat amb els altres i civisme.

La festa infantil, a la qual participen al voltant de 850 nens, garanteix la continuïtat de la Festa Major, assegurant que els valors que representa no es perdin, permet ampliar l'àmbit de participació, per exemple, en alguns balls, que en el cas dels adults tenen places molt limitades, i fomenta la integració dels infants i les seves famílies de comunitats novvingudes.

7. Valors econòmics de la Festa Major

En parlar de repercussions econòmiques de la Festa Major el primer que s'ha de tenir en compte és l'augment del consum degut a la major presència de visitants al territori, que es veurà amb detall als apartats referents al càlcul de l'impacte econòmic, però hi ha d'altres factors que també incideixen en el desenvolupament de l'economia local.

Augment del consum en l'hostaleria i la restauració

Segons els resultats de les enquestes d'aquest treball, gairebé la meitat de l'audiència de la Festa Major prové de fora de la comarca de l'Alt Penedès i gasta diners sobretot en bars i restaurants de la zona. Aquestes dades queden corroborades amb les entrevistes mantingudes amb professionals de la restauració i l'hostaleria de Vilafranca.

Vilafranca disposa d'una àmplia i variada oferta de bars i restaurants que es complementa els dies de la festa amb barres situades a la zona de concerts de la rambla Sant Francesc. Com a resultat de la festa, els bars i restaurants del centre de la vila presenten les millors recaudacions de l'any. Els hotels pengen el cartell de complet i, si hi hagués més places hoteleres, també s'omplirien, ja que algun establiment afirma que ho té tot reservat des del mes de maig.

Cal dir que l'any 2015 ha estat un any favorable per l'assistència de forasters ja que la diada de Sant Fèlix, que és el dia que més gent atrau, ha caigut en diumenge. Amb tot, la majoria d'hotels manifesten que les pernoctacions han estat superiors a les habituals a partir del dimecres i es van allargar fins al dimarts següent.

Tot i que la Diada castellera de Sant Fèlix és el principal atractiu pels forans, la dinamització de la restauració i l'hostaleria per la presència de visitants de fora de la comarca s'estén pràcticament tota una setmana, perquè hi ha assajos de castells a plaça des de dimecres i actuacions fins al dimarts següent.

L'apreciació de la gent consultada sobre la procedència dels visitants de fora de Vilafranca confirma els resultats de l'enquesta. Els empresaris consultats consideren que la major part de gent de fora prové de Catalunya, principalment de Barcelona i l'àrea metropolitana, i coincideixen a afirmar que hi ha algun estranger però poca gent de la resta de l'Estat.

Millora de la marca Vilafranca

Un altre element a tenir en compte, respecte de l'impacte econòmic, és la promoció de la marca de la ciutat de Vilafranca a través de la Festa Major. No és objectiu d'aquest estudi calcular el valor de la marca Vilafranca i la contribució de la Festa, però totes les persones consultades hi atorguen una influència considerable i la majoria afirmen que actualment els principals impulsors de la imatge de marca de Vilafranca són el vi i els castells, seguits molt de prop pel patrimoni festiu i la Festa Major.

El *boom* de prestigi i reconeixement que les actuacions castelleres estan tenint arreu del món i el fet d'haver estat considerades patrimoni cultural immaterial de la humanitat per la UNESCO el 2010 afegeix a la Festa Major i a la marca Vilafranca un plus de valor.

La publicitat gratuïta que els mitjans de comunicació d'arreu donen a la festa i les retransmissions de la Diada Castellera per ràdios i televisions representen un estalvi de campanyes de comunicació costoses que caldria contractar per promocionar la ciutat amb el mateix impacte mediàtic.

Prolongament del cicle de la vida de la festa

La festa té una capacitat d'acollida de nous visitants molt limitada, les principals activitats lligades a la festa tradicional gairebé no admeten més espectadors, especialment les actuacions castelleres. Tot i que el reconeixement dels valors de la festa i els castells és cada vegada més gran arreu, aquests no es poden aprofitar per millorar l'impacte econòmic els dies de la celebració. De cap manera, segons la majoria d'entrevistats, acceptarien fer diades castelleres per Sant Fèlix en espais de més cabuda canviant la ubicació tradicional.

Per aprofitar el reclam de la festa i els seus elements tradicionals s'està avançant en projectes, en infraestructures i en l'elaboració de productes turístics que permetin gaudir a Vilafranca dels elements de la festa durant tot l'any. L'objectiu és allargar el cicle de vida de la Festa Major tot l'any, no només els cinc dies de celebracions. També s'està començant a oferir productes híbrids que integren tots els eixos principals de promoció turística: la cultura del vi, els castells i la Festa Major.

Actualment ja s'inclou dins un paquet turístic la visita als assajos dels Castellers de Vilafranca i la participació a la pinya juntament amb visites a cellers. L'oferta està en vies d'ampliació a partir de la nova Casa de la Festa Major i, a més llarg termini, el Museu dels Castells a Cal Figuerot. La fira de la Festa Major, que ha començat a fer-se aquest any, és un element més per ampliar les audiències festives més enllà dels dies de Sant Fèlix.

Comunicació i estratègia a les xarxes locals

Un dels factors que han fet que la Festa Major tingui ressò a Catalunya en l'àmbit internacional és una encertada estratègia de comunicació, que s'articula d'una manera professional, amb eines i missatges de comunicació actuals, perfectament dirigits a posar en valor els elements més característics de la festa.

Pel que fa a Catalunya, es prioritzen de manera planificada objectius geogràfics propers o fàcilment accessibles des de Vilafranca com ara l'eix diagonal Manresa-Igualada-Vilafranca-Vilanova, ja que la nova via de comunicació fa possible un desplaçament ràpid. També es dóna importància a la vegueria del Penedès (Alt i Baix Penedès, Garraf i Anoia) i, finalment, a Barcelona i l'àrea metropolitana.

Els missatges són clars i directes, molt en sintonia amb l'estil de comunicació actual, però amb un llenguatge èpic molt reeixit. De sempre s'han utilitzat eslògans per definir la festa com "La més típica", "La plaça més castellera" i, aquest any, "Vine a fer història". Evidentment, l'antiguitat de la festa, la continuïtat de la Diada Castellera en la història i les fites aconseguides pels castellers donen legitimitat a la utilització i explotació d'aquests eslògans tan eficaços. El clima d'eufòria que es viu a Vilafranca al voltant de la Festa Major i que s'expressa en els seus eslògans es manifesta també en un cert sentit de propietat de la festa. D'aquesta manera s'entén que l'Ajuntament de Vilafranca és propietari de la marca "Festa Major", així com d'una sèrie de dominis d'Internet com ara "festamajor.cat".

La utilització sistemàtica de les xarxes socials ha estat un dels trets característics de la comunicació de la festa, que és present a Twitter, Facebook i Instagram. L'estratègia de comunicació a la xarxa d'enguany ha consistit a explicar històries del passat, fent emergir anècdotes i detalls potser desconeguts, sense perdre l'objectiu d'arribar més enllà del Penedès. Ha estat una orientació més qualitativa que quantitativa però també participativa, on s'ha animat els assistents a publicar les seves històries i fotografies amb etiquetes predefinides com #fmvila, #stfèlix, #vineafèlix, #pregó, #tronada, #fmpetits i #balldefoc. A més, els gestors de la comunicació 2.0 cada dia feien piulades en anglès, amb *hashtags* de major recorregut com #worldheritage o #intangibleheritage, per arribar a audiències internacionals.

Alguns exemples de l'eficàcia de la comunicació a les xarxes socials es troben al *hashtag* #stfelix, que va arribar a ser tema del moment (*trending tòpic*) a Espanya. La piulada més vista ha estat sobre l'ordre d'actuació de les colles castelleres amb 5.033 impressions, d'un total de 321.000 al mes d'agost. Pel que fa a l'impacte geogràfic, la gran majoria de referències i l'audiència de la Festa Major a Facebook i Twitter prové de Catalunya: el 95 % de les interaccions són des de l'Estat espanyol, gairebé totes de Catalunya.

Tot i que les festes majors i esdeveniments populars se solen fer amb pressupostos molt baixos i gran part de personal voluntari, a Vilafranca s'ha aconseguit tenir una estratègia de comunicació amb pocs recursos però amb gran eficàcia. S'han utilitzant eines gratuïtes o de baix cost, accessibles a tothom, amb personal voluntari però d'alta capacitat i professionalitat.

Finançament i mecenatge

El finançament de la Festa Major presenta unes característiques molt particulars i és un bon exemple de bones pràctiques en temps de retallades i pressupostos molt minsos per a la cultura. Els ingressos totals del 2015 van ser de 438.800 euros per a l'organització de la festa, que es reparteixen en tres parts: el 47 % d'ajuts públics de l'Ajuntament de Vilafranca i la Diputació de Barcelona; el 24 % de donacions privades, tant d'empreses com de particulars, i el 29 % dels guanys per operacions comercials de venda de programes, marxandatge i cessió de barres. Així, l'aportació privada ascendeix al 53 % dels ingressos i supera lleugerament l'aportació de diner públic.

Per aconseguir aquest volum d'ingressos privats els administradors han d'ocupar una part important del seu temps en tasques de col·lecta de fons. La *Capta* és una de les activitats més tradicionals de la festa, que consisteix a recaptar fons entre la població vilafranquina mitjançant la venda del programa. Es fa casa per casa, i comença pocs dies abans de la primera novena de Sant Fèlix, el 22 d'agost. Paral·lelament, els administradors realitzen visites a les empreses de la ciutat per demanar la seva col·laboració i el finançament també inclou el lloguer de parades per a bar a la zona de concerts i la venda de marxandatge.

Pel que fa a les donacions privades, la festa ha ingressat 105.273 euros el 2015, que s'han recollit en donacions molt diverses: 500 aportacions de fins a 5 euros (els anomenats *apadrinament de trons*), 334 aportacions d'entre 5 fins a 249 euros, i 103 aportacions superiors a 250 euros fins a un màxim de 5.000. En definitiva, els bons resultats de la recollida de fons són evidents i permeten una festa amb un pressupost elevat, superior al de la majoria de festes que es fan a Catalunya.

8. Càlcul de l'impacte econòmic

Per al càlcul de l'impacte econòmic es farà ús de les dades obtingudes a través d'una enquesta als visitants de la Festa Major i del recompte dels assistents. Tot i que la festa dura cinc dies, l'impacte econòmic s'ha calculat per dos dies, dissabte 29 i diumenge 30 d'agost, diada de Sant Fèlix perquè són els dies amb més afluència de visitants, sobretot quant als assistents de fora de l'àrea d'influència.

8.1. Treball de camp

El treball de camp ha consistit en una enquesta als visitants en quatre actes festius, tant dissabte 29 com diumenge 30 d'agost. Els actes han estat escollits perquè concentraven la major part dels assistents de cada dia.

Taula 1. Característiques del treball de camp a la Festa Major de Vilafranca del Penedès. 2015

Disseny de l'enquesta	Direcció del treball tècnic
Realització de l'enquesta	APLICA Investigació Social
Nombre d'enquestes	506 enquestes
Nivell de confiança	95,5 %
Error de mostreig	± 4,32 %
Univers	Assistents majors de 16 anys
Selecció de la mostra	Aleatòria
Llocs i temps de les enquestes	Concerts a la rambla Sant Francesc: dissabte nit
	Empalmada: dissabte nit
	Diada casteller: diumenge matí
	Entrada de Sant Fèlix a la basílica de Santa Maria: diumenge vespre

8.2. Metodologia de càlcul de l'impacte econòmic

Per realitzar el càlcul de l'impacte econòmic s'ha optat per la metodologia descrita al *Protocol d'avaluació de l'impacte econòmic d'esdeveniments i institucions culturals* dels professors de la Universitat de Girona Modest Fluvià Font, Ricard Rigall i Torrent i Albert Saló Mayolas, editada pel Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El Protocol considera l'impacte econòmic com la repercussió en termes d'augment de la producció, d'augment del valor afegit brut (o de la renda) i de l'ocupació que en l'economia d'una determinada àrea de referència produeixen les despeses de l'esdeveniment dins la mateixa àrea geogràfica de referència i la dels visitants de fora que hi participen. Les despeses de l'acte (despeses directes) i les dels visitants a l'esdeveniment i al comerç, restauració, allotjament, etc. de la regió (despeses vinculades) provoquen un estímul global en l'economia (efecte induït) de l'àrea de referència que *multiplika* el valor de les despeses directes i vinculades. La suma d'aquests tres valors (directe, vinculat i induït) és el que s'anomena impacte econòmic.

Una dada clau per calcular l'efecte induït són els **multiplicadors**. Aquest valor aplicat a la producció es defineix com el nombre de vegades que un euro de despesa de l'esdeveniment o dels visitants s'incrementa, en una determinada àrea, abans que abandoni aquesta àrea o es converteixi en estalvi.

El càlcul dels multiplicadors és una tasca complexa, fora de l'abast d'aquest treball, per aquesta raó s'utilitzaran valors de multiplicadors ja elaborats. En aquest cas, el Protocol de la Universitat de Girona aconsella utilitzar un valor de multiplicador de la producció per als esdeveniments catalans de 1,43, que s'ha obtingut a partir del *Compte Satèl·lit de la Cultura de Catalunya* (Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació - 2008).

El procediment que se seguirà per calcular l'impacte econòmic és el següent:

- Determinar l'àrea d'influència econòmica de l'esdeveniment
- Fer un recompte dels assistents a l'esdeveniment
- Calcular l'efecte directe
- Calcular l'efecte vinculat
- Calcular l'efecte induït
- Calcular l'activitat econòmica generada en termes d'augment de la producció, del valor afegit brut (o renda) i com a augment de l'ocupació

En els estudis d'impacte d'esdeveniments culturals la mida de l'**àrea d'influència** és determinant per als resultats assolits, ja que és l'àmbit territorial que engloba les relacions econòmiques dels seus habitants, empreses i administracions. Per cada model d'esdeveniment, l'àrea d'influència s'haurà de determinar d'una manera diferent i pot no coincidir amb les fronteres administratives clàssiques. És completament diferent l'impacte d'una activitat en una població apartada de muntanya que en un cap de comarca o en una zona on els transports amb l'exterior són abundants. L'àrea d'influència econòmica de l'esdeveniment es determina a partir dels anuaris econòmics d'algunes entitats financeres que delimiten àrees comercials i a través de l'experiència dels organitzadors i agents destacats en el territori que coneguin la idiosincràsia de les relacions econòmiques i comercials dels veïns.

El **recompte dels visitants** s'efectua directament sobre fotografies de l'esdeveniment o per altres sistemes indirectes que es considerin oportuns com ara el recompte dels cotxes als aparcaments habilitats al municipi.

Els **efectes directes** (despeses directes) es calculen a partir del compte de resultats de l'esdeveniment excloent-ne les despeses que es facin fora de l'àrea de referència. Les despeses a tenir en compte en el càlcul inclouen la compra i lloguer dels recursos de l'acte (productes, serveis, treball, etc.), tant despeses d'explotació com inversions.

Els **efectes vinculats** es calculen a partir del nombre de visitants expressament atrets per l'activitat i que són de fora de l'àrea d'influència de l'esdeveniment, i les pautes de despesa d'aquests visitants. Així, del producte d'aquestes variables i la durada de l'estada a l'àrea de referència s'obindrà el valor total de la despesa vinculada. El **nombre de visitants de fora de l'àrea d'influència** s'obté a partir del total de públic assistent i la proporció de públic de fora obtinguda a l'enquesta. Les **pautes de despesa dels visitants** s'obtenen a partir de la enquesta als visitants i els resultats es poden contrastar amb les dades de l'Enquesta de despesa turística i l'Enquesta de moviments turístics dels espanyols, totes dues de l'Institut d'Estudis Turístics de l'Estat.

L'efecte induït quantifica la repercussió de l'esdeveniment en l'economia local que no és atribuïble directament a l'acte. L'efecte induït per a la producció es calcula a partir del multiplicador esmentat anteriorment aplicat a la suma dels efectes directes i vinculats.

8.3. Efecte directe

Segons les dades facilitades pels administradors de la festa, les despeses dins l'àmbit territorial de l'Alt Penedès han estat de 258.022 euros. Aquest valor és prou alt respecte al pressupost total de la Festa Major, de 438.800 euros⁴, ja que hi ha una voluntat expressa dels administradors de fer totes les despeses possibles a la comarca. Així, les partides de despesa més grans, com ara el pagament de les infraestructures i l'equipament tècnic, es contracten a l'àrea d'influència.

8.4. Efecte vinculat

8.4.1. Recompte d'assistents

Per estimar el nombre de visitants a la Festa Major de Vilafranca s'han fet recomptes a les activitats on es preveia que hi hauria una assistència de públic més alta. Així, s'han analitzat dos actes del dissabte 29 d'agost i dos actes del diumenge 30 d'agost, diada de Sant Fèlix, que s'han considerat quatre dels esdeveniments més massius de la Festa Major. Una vegada obtingudes les dades de participació als quatre actes, s'han eliminat les duplicitats d'assistents que han participat en més d'un esdeveniment a través de les respostes dels mateixos visitants a l'enquesta (pregunta 7. Quina altres actes heu visitat / visitareu?) i s'ha obtingut una aproximació al total de participants individuals a la Festa Major en aquests dos dies, vàlida per al càlcul de l'impacte econòmic.

Els actes seleccionats han estat els concerts de la rambla Sant Francesc i l'Empalmada, activitats musicals de nit i matinada del dissabte 29 d'agost, i per al diumenge 30 d'agost s'ha triat la diada castellera a la plaça Major al matí i la tradicional Entrada de Sant Fèlix a la basílica de Santa Maria a la tarda.

Per al recompte de visitants s'ha usat el mètode de descomposició de superfícies mesurables i densitats d'ocupació, que consisteix a descompondre l'espai ocupat pel públic en superfícies mesurables i, a partir d'observacions sobre el terreny i fotografies, estimar la densitat d'ocupació d'aquestes superfícies mesurables (persones/m²). Amb les dades de superfície i de densitat d'ocupació es pot calcular el nombre de persones presents en cadascuna de les activitats.

---

⁴ Malgrat que el treball analitza només quatre actes, s'ha tingut en compte el pressupost total de la Festa Major per dos motius. Primerament, els actes triats són els més multitudinaris de la Festa Major i, en conseqüència, els que més pressupost necessiten i, en segon lloc, és difícil destriar despeses comunes a la Festa Major i trobar un criteri per imputar-les a les quatre activitats.

Assistents el dissabte 29 d'agost a la rambla de Sant Francesc

Dissabte a la nit, a partir de les 00:30 h hi havia dos concerts programats a la rambla Sant Francesc: La Troba Kung-Fú i Oques Grasses. El recompte d'espectadors s'ha fet a partir de l'anàlisi de fotografies de l'esdeveniment, amb l'ajut de les quals s'han determinat superfícies amb densitats d'ocupació similars i el valor d'aquestes densitats (persones/m²). Sobre plànols a escala de la rambla, s'han dibuixat les àrees d'igual densitat d'ocupació i s'han mesurat les superfícies (m²), com mostra la taula 2. Finalment, s'ha obtingut el nombre d'assistents presents en aquestes àrees, que és d'11.980 persones⁵.

Taula 2. Superfícies i densitats d'ocupació de la rambla de Sant Francesc, el dissabte 29 a la nit

Àrea	Superfície plànol (mm ²)	Superfície real m ² Escala 1:500	Densitat (pers./m ²)	Total
Rb1	6.300,25	1.575,06	3,80	5.985
Rb2	1.465,05	366,26	3,00	1.099
Rb3	1.906,62	476,66	1,50	715
Rb4	3.594,84	898,71	1,00	899
Rb5a	1.145,78	286,45	1,50	430
Rb5b	309,28	77,32	1,50	116
Rb5c	2.802,95	700,74	1,50	1.051
Rb5d	251,18	62,80	1,50	94
Rb5e	889,64	222,41	1,50	334
Rb6a	7.622,32	1.905,58	0,50	953
Rb6b	2.441,54	610,39	0,50	305
Total		7.182,36		11.980⁽⁵⁾

Assistents el dissabte 29 d'agost a l'Empalmada

L'Empalmada és una festa amb DJ a l'esplanada entre pavellons de la zona esportiva que comença a la 01:00 de la nit i s'allarga tota la matinada. Molta gent es desplaça de la rambla a l'Empalmada quan acaben els concerts. El mètode de recompte és el mateix que a la rambla i proporciona un resultat de 4.946 assistents a l'hora de màxima afluència.

⁵Tant l'equip tècnic i coordinador del treball com els responsables de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès creuen que aquest valor està lleugerament sobreestimat a causa de la dificultat d'anàlisi de les fotografies i, per tant, no s'utilitzarà en l'estimació dels assistents únics a la Festa Major.

Foto 2: Empalmada, nit de dissabte a diumenge 2:33 h

Plànol 2: Empalmada. Superfícies amb densitats diferenciades

Taula 3. Superfícies i densitats d'ocupació de l'Empalmada, el dissabte 29 a la nit

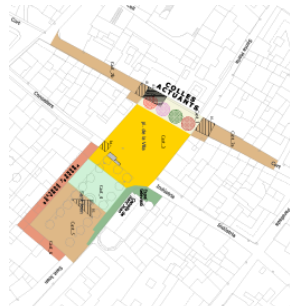
Àrea	Superfície plànol (mm ²)	Superfície real m ² Escala 1:1000	Densitat (pers./m ²)	Total
Emp1	1.648,52	1.648,52	3,00	4.946
Total		1.648,52		4.946

Assistents el diumenge 30 d'agost a la Diada castellera de Sant Fèlix

La Diada castellera de Sant Fèlix a la plaça Major és el moment que desperta més expectació entre veïns i forasters. El recompte s'ha fet també a partir de les densitats d'ocupació de la plaça Major i els carrers adjacents a les 13:00 h, el moment que es va considerar de major afluència de públic, i conclou que 10.029 persones van viure la diada castellera en directe a plaça.

Foto 3: Foto Diada Castellera, diumenge 13:00 h

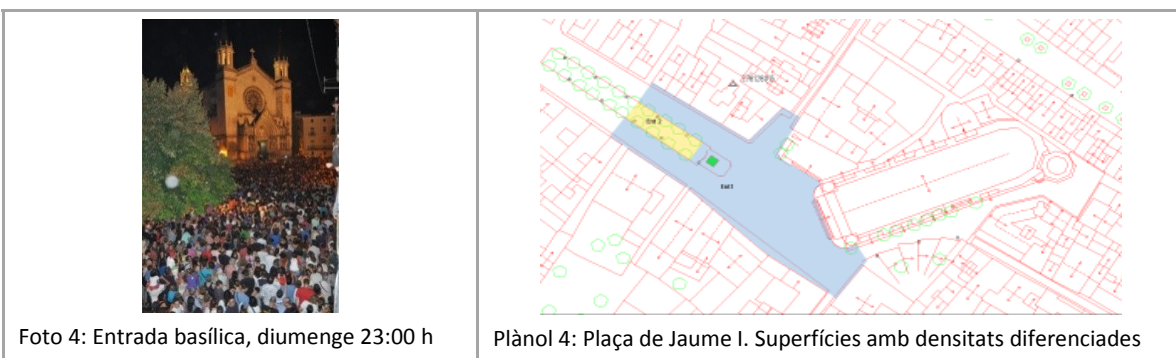
Plànol 3: Plaça Major. Superfícies amb densitats diferenciades

Taula 4. Superfícies i densitats d'ocupació de la plaça Major, el diumenge 30 al matí

Àrea	Superfície plànol (mm ²)	Superfície real m ² Escala 1:500	Densitat (pers./m ²)	Total
Cast_1	1.039,95	259,99	3,70	962
Cast_2a	949,407	237,35	4,00	949
Cast_2b	1.024,97	256,24	4,00	1.025
Cast_3	3.789,23	947,31	4,00	3.789
Cast_4	1.220,00	305,00	3,60	1.098
Cast_5	2.503,50	625,88	2,00	1.252
Cast_6	1.107,37	276,84	2,00	554
Balcons				400
Total		2.908,61		10.029

Assistents el diumenge 30 d'agost a l'Entrada de Sant Fèlix a la basílica

L'Entrada de Sant Fèlix a la basílica de Santa Maria al final de la processó és un altre dels moments culminants de la Festa Major i que gaudeix d'un gran nombre de públic. El mètode de recompte és el mateix, tot i que s'ha tingut en compte tant el públic que estava al carrer com el que esperava a l'interior de l'església. Les fotos i els plànols següents mostren la disposició dels assistents tant a l'exterior de l'església com a l'interior, on es van aplegar un total de 9.119 persones.

Taula 5. Superfícies i densitats d'ocupació de l'Entrada de Sant Fèlix, el diumenge 30 al vespre

Àrea	Superfície plànol (mm ²)	Superfície real m ² Escala 1:500	Densitat (pers./m ²)	Total
Carrer				
Ent1	7.363,08	1.840,77	3,80	6.995
Ent2	632,49	158,12	1,50	237
Total carrer				7.232
Basílica		Superfície real m² Escala 1:125		
Bancs				612
Passadissos 1	3795,63	59,31	4,25	252
Passadissos 2	5272,63	82,38	4,25	350
Passadissos 3	4101,95	64,09	4,25	272
Altar				400
Base densitat passadissos	814,069	12,72	4,25	54
Total basílica				1.887
Total		1.998,89		9.119

Total d'assistents als quatre actes de la Festa Major seleccionats

Per tal d'individualitzar els visitants a cadascun dels actes seleccionats, s'han combinat les dades dels recomptes d'assistents a través de les fotografies amb la informació que han donat els mateixos visitants quant al nombre d'actes on han participat. Així, a partir de les respostes dels assistents a l'enquesta, podem determinar diversos perfils de participants segons els esdeveniments que han presenciat.

Acte	Persones	%
Rambla Sant Francesc	19	3,8 %
Empalmada	12	2,4 %
Diada castellera	49	9,7 %
Entrada Sant Fèlix	62	12,3 %
Rambla Sant Francesc i Empalmada	26	5,1 %
Rambla Sant Francesc i Diada castellera	26	5,1 %
Rambla Sant Francesc i Entrada Sant Fèlix	17	3,4 %
Empalmada i Diada castellera	4	0,8 %
Empalmada i Entrada Sant Fèlix	8	1,6 %
Diada castellera i Entrada Sant Fèlix	112	22,1 %
Rambla Sant Francesc, Empalmada i Diada castellera	17	3,4 %
Rambla Sant Francesc, Empalmada i Entrada Sant Fèlix	15	3,0 %
Rambla Sant Francesc, Diada castellera i Entrada Sant Fèlix	66	13,0 %
Empalmada, Diada castellera i Entrada Sant Fèlix	7	1,4 %
Tots quatre actes	66	13,0 %
Total	506	100 %

Un cop destriats els visitants a cadascuna de les combinacions dels quatre actes a partir de les enquestes, es pot aconseguir el percentatge d'assistents a cada acte respecte el total d'assistents. Seguidament, combinant els assistents segons les fotografies i la proporció de visitants a cada acte, es poden aproximar els assistents totals únics al conjunt dels quatre esdeveniments.

Acte	% Assistents a cada acte	Assistents (recompte segons fotografies)	Estimació assistents únics als 4 actes
Empalmada	30,6%	4.946	16.146
Diada castellera	68,6%	10.029	14.624
Entrada Sant Fèlix a la basílica	69,8%	9.119	13.071
Mitjana d'assistents			14.614

A partir de les tres aproximacions d'assistents totals als actes de la Festa Major analitzats podem estimar la xifra total d'assistents únics el cap de setmana del 29 i 30 d'agost a Vilafranca aplicant la mitjana estadística, que resulta en 14.614 visitants no repetits.

⁶Per l'estimació dels assistents únics als quatre actes no s'utilitza l'observació dels assistents als concerts de la rambla de Sant Francesc perquè probablement està sobreestimada, com s'ha explicat a la pàgina 20, i esbiaixaria el resultat final d'assistents únics.

Cal tenir en compte que aquesta és una xifra aproximada a causa del marge d'error del mètode de recompte i de l'error mostral de l'enquesta. Amb tot, es pot considerar vàlida per al càlcul de l'impacte econòmic, perquè és el millor mètode de recompte possible i s'assumeix el supòsit que la major part dels visitants de fora de la comarca (únics pel càlcul d'impacte econòmic) trien les activitats on s'han fet els recomptes.

8.4.2. Perfil dels assistents

Els resultats de l'enquesta mostren el perfil dels participants en funció de diverses variables. Quant a la procedència, una mica menys de la meitat del total d'assistents a la festa provenen de fora l'àrea d'influència, mentre que la resta són veïns de l'Alt Penedès.

	Enquestes	% Enquestats	Assistents
Visitants (residents fora de l'Alt Penedès)	220	43,5 %	6.357
Veïns (residents a l'Alt Penedès)	286	56,5 %	8.257
Totals	506	100 %	14.614

Pel que fa al perfil dels assistents de fora de l'àrea d'influència en funció del lloc de pernoctació, la major part dels visitants passen el dia a Vilafranca i tornen a dormir al seu lloc d'origen (60,5 %). L'apartat 10.1 d'aquest treball completa la informació sobre els llocs de procedència del públic de la festa.

	Enquestes	% Enquestats	Assistents	% Assistents de fora
Visitants amb pernoctació a l'Alt Penedès	77	15,2 %	2.224	35 %
Visitants amb pernoctació fora de l'Alt Penedès	10	2,0 %	289	4,5 %
Visitants sense pernoctació	133	26,3 %	3.841	60,5 %
Veïns de l'Alt Penedès	286	56,5 %	8.260	-
Total	506	100%	14.614	

8.4.3. Despesa mitjana diària i distribució del consum

A través de l'enquesta també podem conèixer les pautes de comportament i consum dels visitants. Així, se'ls ha demanat la despesa mitjana diària que tenien pensat fer a Vilafranca i l'àrea d'influència, i els resultats es mostren segmentats per tipus d'assistent.

Despesa diària mitjana total	25,73 €
Despesa diària mitjana visitants amb pernoctació a l'Alt Penedès	30,34 €
Despesa diària mitjana visitants amb pernoctació fora de l'Alt Penedès*	44,54 €
Despesa diària mitjana visitants sense pernoctació	22,47 €
Despesa diària mitjana veïns de l'Alt Penedès	24,76 €

*Import un cop eliminada la part corresponent a l'allotjament, ja que aquesta despesa es fa fora de l'àrea d'influència. Despesa diària total dels visitants amb pernoctació fora de l'Alt Penedès 61,67 euros.

Pel que fa a la distribució d'aquesta despesa, els assistents gasten més de la meitat del seu pressupost en restauració i bars i, en segon lloc, en oci nocturn (barres dels concerts). La resta de serveis gairebé són inexistents quant al conjunt dels visitants.

Taula 11. Distribució de la despesa diària dels assistents segons serveis

Restauració i bars	61 %
Oci nocturn (barres)	31 %
Comerços locals	3 %
Allotjament	3 %
Altres	2 %
Museus i propostes culturals	0 %

8.4.4. Allotjament

La taula següent presenta la distribució dels visitants amb pernoctació fora del seu domicili habitual, segons el tipus d'establiment on es van allotjar. Més de la meitat dels assistents de fora s'allotgen en cases de familiars i amics (56 %), molt per sobre de qualsevol altre tipus d'allotjament. En segon lloc, però molt allunyat del primer, els visitants trien els hotels i els hostals (19 %).

Taula 12. Assistents amb pernocta per tipus d'allotjament

Casa familiars i amics	52,9 %
Hotels, hostals i pensions	19,5 %
Altres (autocaravana, etc.)	13,1 %
Casa turisme rural / alberg	4,6 %
Segona residència	3,4 %
Apartament lloguer	2,3 %
Càmping	1,1 %
NS/NC	3 %

La taula 13 mostra la mitjana de nits que s'allotgen dins i fora de l'Alt Penedès els assistents que pernocten fora del seu domicili habitual. Tant els uns com els altres passen més de dues nits allotjats lluny del seu domicili, però els visitants que dormen a l'Alt Penedès allarguen una mica més la seva estada.

Taula 13. Estada mitjana segons perfil visitant

	Dies
Visitants amb pernoctació a l'Alt Penedès	2,78
Visitants amb pernoctació fora de l'Alt Penedès	2,10

8.4.5. Efecte vinculat

L'efecte vinculat d'un esdeveniment es refereix al total de la despesa que els visitants de fora fan a l'àrea d'influència durant la seva estada a la festa. A partir de les dades obtingudes a l'enquesta de Vilafranca, es pot calcular l'efecte vinculat multiplicant el nombre de persones visitants (excloent-ne els veïns de l'Alt Penedès) per la despesa mitjana diària per persona. També cal tenir en compte les nits que cada tipus de visitant passa a l'àrea d'influència a l'hora d'agregar la despesa total dels assistents.

Taula 14. Càlcul de l'efecte vinculat				
Perfil assistents	Recompte assistents	Despesa diària mitjana	Nits	Efecte vinculat
Visitants amb pernoctació a l'Alt Penedès	2.224	30,34 €	2,78	187.573 €
Visitants amb pernoctació fora de l'Alt Penedès	289	44,54 €	2,10	27.014 €
Visitants sense pernoctació	3.841	22,47 €	1,64	141.553 €
Veïns de l'Alt Penedès	8.260	24,76 €	2*	(409.041 €)**
Total	14.614			356.140 €

*Es comptabilitza la despesa dels veïns durant els dos dies analitzats.

**Aquest valor no compta per al càlcul de l'impacte econòmic.

8.5. L'efecte induït

L'efecte induït quantifica la repercussió de l'esdeveniment en l'economia local que no és atribuïble directament a l'activitat. Les despeses de l'activitat (despeses directes) i les dels visitants al comerç, restauració, allotjament, etc. dins l'àrea d'influència (despeses vinculades) provoquen un estímul global en l'economia (efecte induït) que *multiplika* el valor de les despeses directes i indirectes. El conjunt de riquesa generat per totes les despeses i per aquest estímul és el que s'anomena *impacte econòmic*.

L'efecte induït es calcula a partir dels multiplicadors aplicats a la suma dels efectes directes i vinculats. En el cas de la producció i del valor afegit brut, aquest valor es defineix com el nombre de vegades que un euro de despesa de l'esdeveniment i dels visitants s'incrementa, en una determinada àrea, abans que abandoni aquesta àrea o es converteixi en estalvi. Igualment, l'efecte induït també és aplicable a la creació de llocs de treball en l'àrea d'influència. En concret, els valors de multiplicadors que s'utilitzen en aquest treball són els extrets del *Compte Satèl·lit de la Cultura de Catalunya* del 2005, publicat pel Departament de Cultura.

Taula 15. Multiplicadors de la producció, del valor afegit brut i de l'ocupació	
Multiplicador de la producció	1,43
Multiplicador del valor afegit brut o la renda	0,677
Multiplicador de l'ocupació	$1,756 \times 10^{-5}$

8.6. Impacte econòmic total

L'impacte total sobre la producció de la Festa Major de Vilafranca resulta de l'aplicació del multiplicador de la producció a la suma dels efectes directe i vinculat. Un coneixement més complet de l'impacte econòmic de l'esdeveniment el dona l'augment del valor afegit brut (VAB) o millora de la renda, que correspon a l'increment de recursos econòmics disponibles per a la població i la creació de llocs de treball a la comarca de l'Alt Penedès a causa de la Festa Major.

Taula 16. Càlcul impacte sobre la producció, la renda i els llocs de treball generats	
Efecte directe	258.022 €
Efecte vinculat	356.140 €
Efecte directe + efecte vinculat	614.162 €
<i>Multiplicador de la producció</i>	1,43
<i>Multiplicador del valor afegit brut</i>	0,677
<i>Multiplicador de l'ocupació</i>	$1,756 \times 10^{-5}$
Impacte total sobre la producció	878.252 €
Impacte total sobre el valor afegit brut o la renda	415.788 €
Llocs de treball generats*	10,8

*Aquests llocs de treball es generen en el conjunt de l'economia de l'Alt Penedès a causa de la injecció econòmica provocada per la Festa Major. No es tracta de llocs de treball directes creats per l'organització.

9. Contribució a l'economia local

9.1. Contribució a la renda de l'Alt Penedès

La injecció de recursos a l'àrea d'influència en forma de despesa dels visitants de fora fa augmentar la renda del territori, mesurada a través de la variable valor afegit brut (VAB). La Festa Major de Vilafranca contribueix a la renda anual de l'Alt Penedès en un 0,016 %. Tot i que el valor sembla petit, és una xifra important si es considera que s'ha calculat l'impacte de quatre actes festius celebrats en menys de dos dies, mentre que el VAB comarcal es refereix a tot un any.

Taula 17. Contribució de la Festa Major a la Renda (VAB) de l'Alt Penedès	
VAB de l'Alt Penedès 2014	2.675.320.793 €
Impacte total Festa Major en termes de VAB	415.788 €
Contribució de la Festa Major a la renda de l'Alt Penedès	0,016 %

9.2. Ingressos per sectors

A partir de la distribució de la despesa dels visitants de fora de l'Alt Penedès es pot fer una aproximació als ingressos totals per sectors durant els dos dies de la festa analitzats. Clarament es pot comprovar que els sectors econòmics que més es beneficien per l'arribada de visitants de fora de la comarca són els de la restauració, els bars i les activitats d'oci nocturn (en aquest cas, l'oci nocturn es pot assimilar a les barres de les zones de concerts).

Taula 18. Ingressos sectors econòmics a partir dels visitants (exclou veïns)		
Sectors econòmics	% despesa forans	Ingressos totals
Restauració i bars	49,2%	175.321 €
Oci nocturn	32,1%	113.787 €
Allotjament	15,3%	54.944 €
Altres	2,1%	7.459 €
Comerços locals	1,1%	4.051 €
Museus i propostes culturals	0,2%	579 €
Total		356.140 €

9.3. Factor multiplicador de la despesa pública i de pressupost

Un altre aspecte a tenir en compte és el factor multiplicador de la despesa pública, que definim com el nombre de vegades que l'impacte econòmic d'un esdeveniment multiplica l'aportació de les institucions públiques. Així, la Festa Major de Vilafranca multiplica per 4,3 vegades la inversió que hi fan les administracions públiques en termes de producció.

Taula 19. Factor multiplicador de la despesa pública	
Total despesa pública a la Festa Major	206.500 €
Impacte econòmic sobre la producció	878.252 €
Factor multiplicador de la despesa pública	4,3

El factor multiplicador del pressupost és el nombre de vegades que l'impacte econòmic supera el pressupost total, en aquest cas, la Festa Major de Vilafranca multiplica per 2 el seu pressupost en termes de producció.

Taula 20. Factor multiplicador del pressupost	
Pressupost total	438.800 €
Impacte econòmic sobre la producció	878.252 €
Factor multiplicador del pressupost	2

10. Dades demogràfiques dels visitants

A continuació es presenta una sèrie de dades demogràfiques obtingudes a l'enquesta als assistents, el coneixement, l'explotació i l'anàlisi de les quals pot ser de gran ajuda als organitzadors de la festa en la planificació de la comunicació.

10.1. Procedència

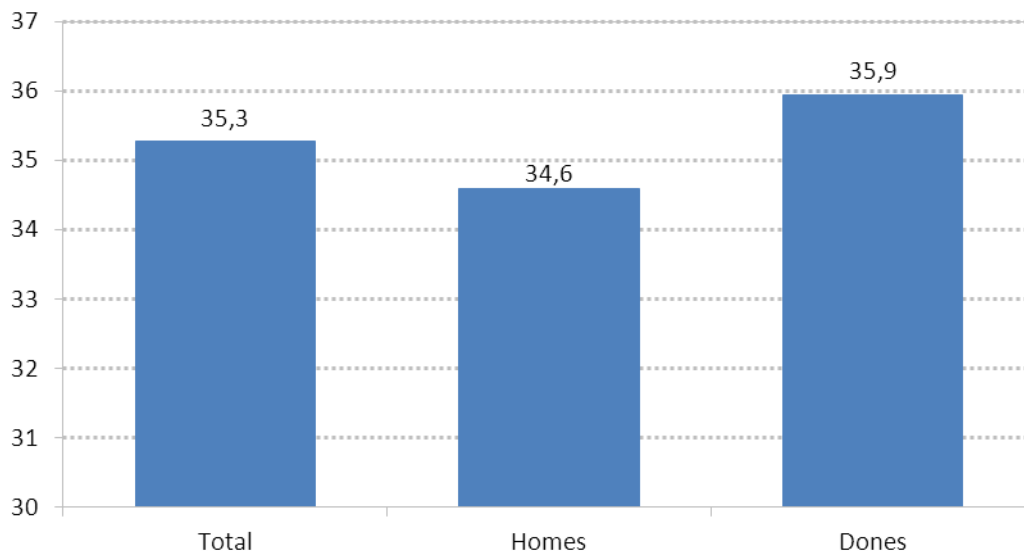
A la taula 21 es pot observar la procedència dels assistents, agrupats per comarques catalanes, comunitats autònomes i estats. Les dades mostren que la major part dels assistents són de l'Alt Penedès, seguits pel Barcelonès i el Garraf.

Taula 21. Visitants, segons procedència	
	% visitants
Alt Penedès	56,47 %
Barcelonès	9,87 %
Garraf	7,11 %
Baix Llobregat	5,13 %
Anoia	3,76 %
Tarragonès	2,99 %
Baix Penedès	2,95 %
Vallès Occidental	2,59 %
Baix Camp	1,18 %
Alt Camp	1,00 %
Maresme	0,98 %
Vallès Oriental	0,60 %
Bages	0,40 %
Osona	0,40 %
Alt Empordà	0,20 %
Berguedà	0,20 %
Conca de Barberà	0,20 %
Gironès	0,20 %
La Selva	0,20 %
Pallars Sobirà	0,20 %
Priorat	0,20 %
Montsià	0,19 %
Andorra	0,40 %
França	0,40 %
Austràlia	0,20 %
Extremadura	0,20 %
Finlàndia	0,20 %
Holanda	0,20 %
Andalusia	0,20 %
País Basc	0,20 %
Aragó	0,20 %
País Valencià	0,20 %
Itàlia	0,19 %
Polònia	0,19 %
Romania	0,19 %

10.2. Edats i acompanyants

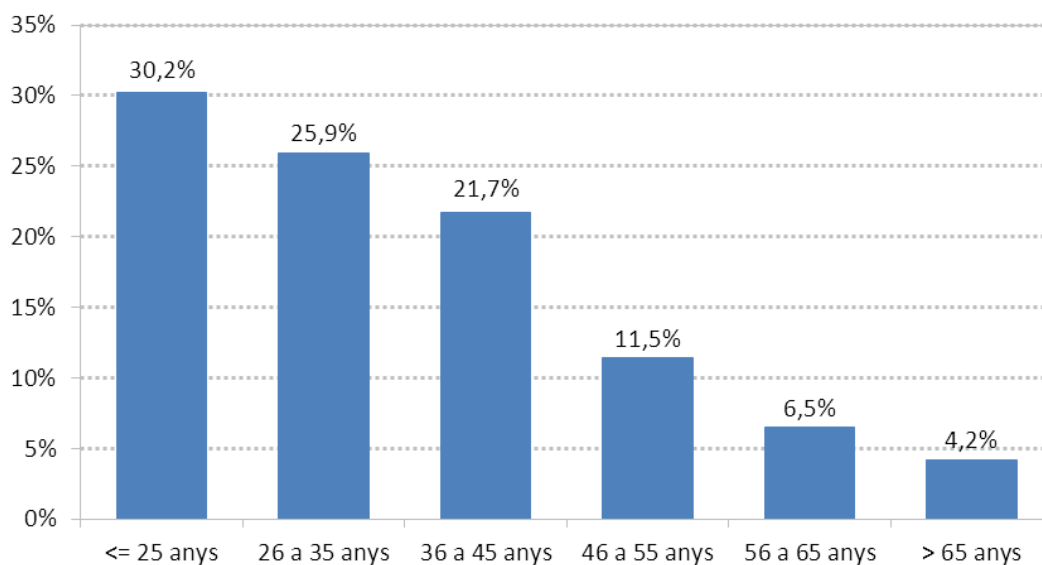
Pel que fa a l'edat, s'observa que l'edat mitjana dels assistents és de 35 anys, amb poca variació entre homes i dones.

Gràfic 1. Mitjana d'edat dels assistents a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

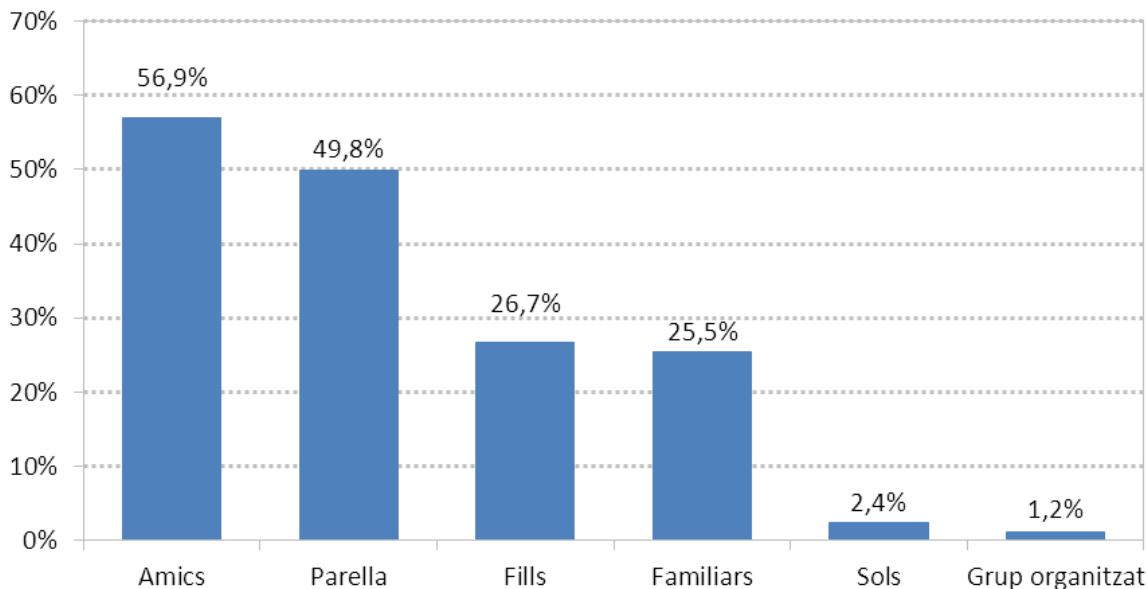
Per franges d'edat, els assistents més nombrosos tenen menys de 25 anys i més de la meitat dels visitants no passen dels 35 anys.

Gràfic 2. Distribució dels assistents a la Festa Major de Vilafranca del Penedès per franges d'edat

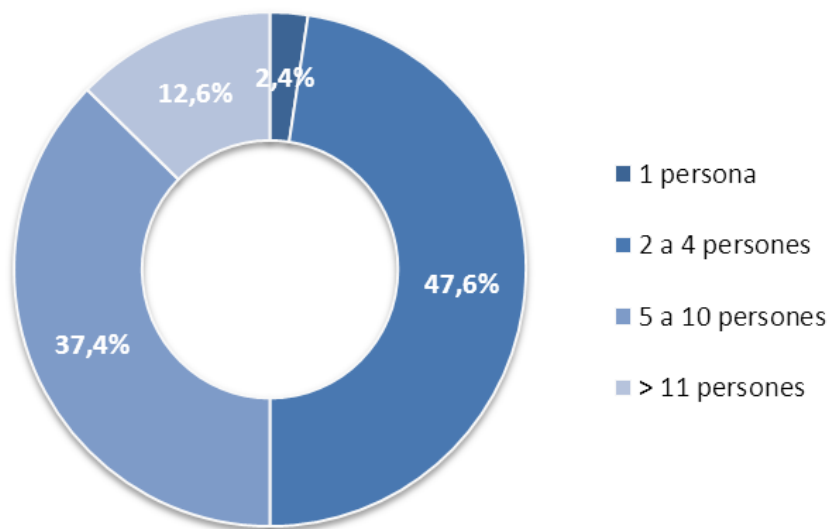
En resposta a la pregunta de si els enquestats anaven sols o acompanyats, una gran part va afirmar que anaven amb amics (57 %) o amb la parella (50 %).

Gràfic 3. Tipus d'acompanyants dels assistents a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

La meitat dels assistents decideix visitar la Festa Major en grups d'entre 2 i 4 persones i una quarta part vénen en grups de 5 a 7 persones.

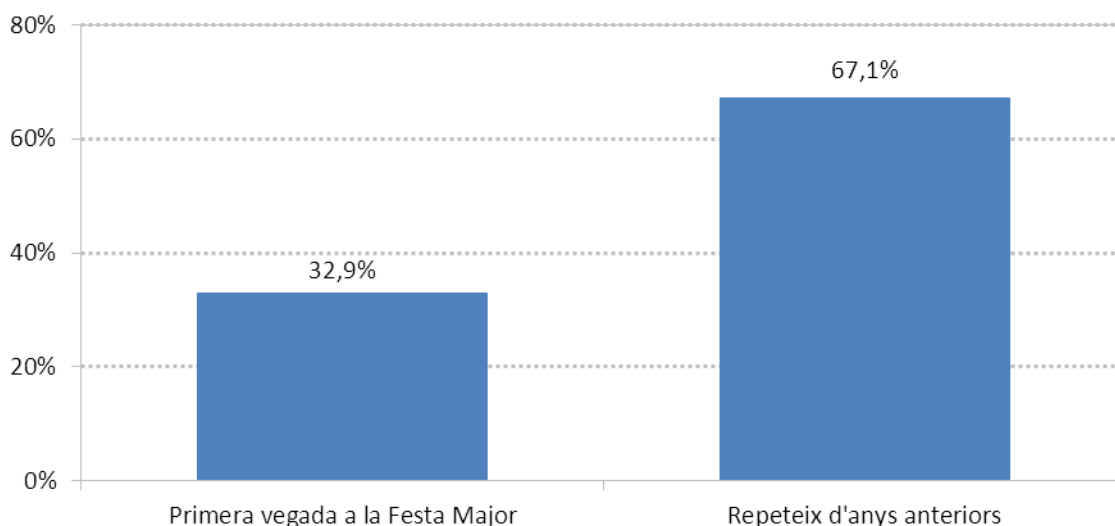
Gràfic 4. Mida dels grups d'assistents a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

10.3. Activitats dels assistents

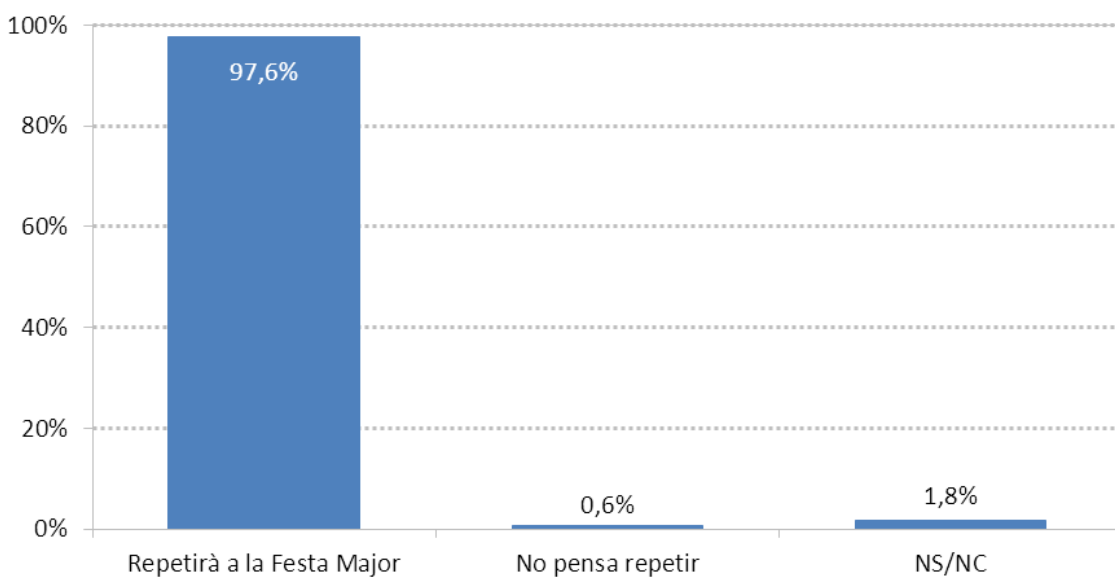
Les dades mostren que la Festa Major de Vilafranca aconsegueix retenir públic edició rere edició, perquè el 67 % dels enquestats de fora de l'Alt Penedès confirma que no és la primera vegada que assisteix a la festa.

Gràfic 5. Taxa de repetició i de primera assistència a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

Aquesta dada queda corroborada amb la contundent resposta dels enquestats a si tornaran a la Festa Major en edicions futures: un 96 % té previst repetir, símptoma de l'alt nivell de satisfacció dels visitants amb la Festa Major.

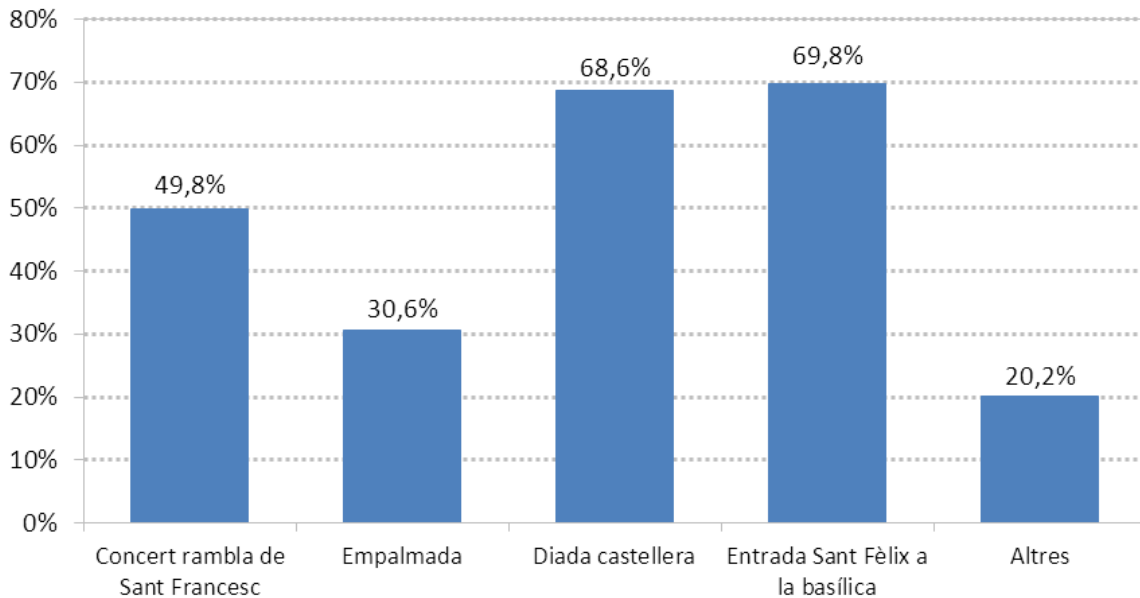
Gràfic 6. Índex de voluntat de repetició dels assistents a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

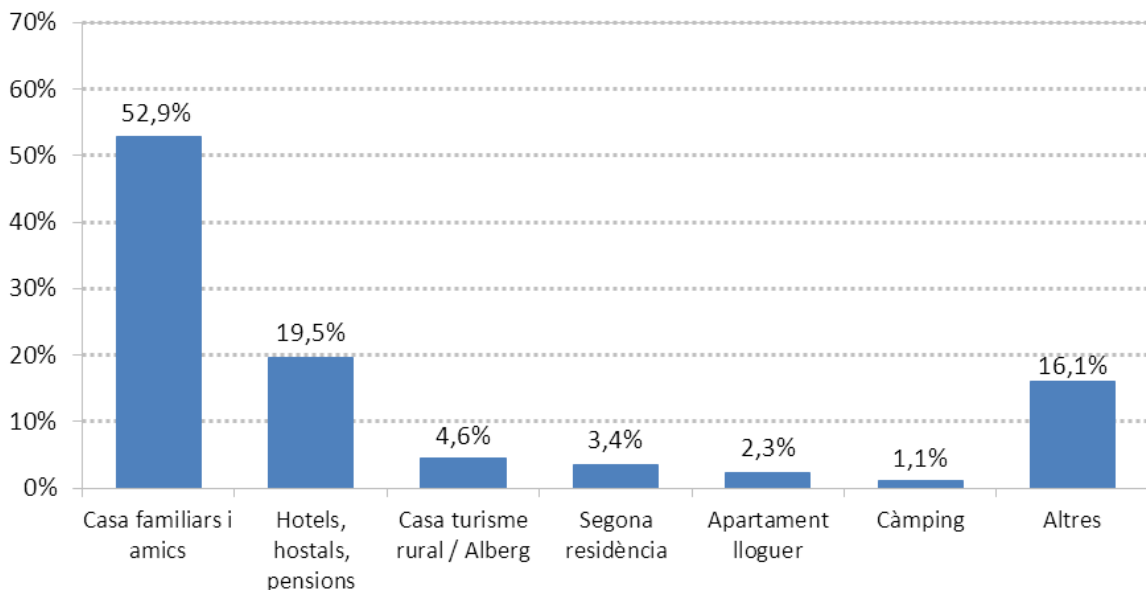
Quant als actes visitats, els assistents prefereixen anar principalment a la processó i Entrada de Sant Fèlix i a la diada castellera. Si només tenim en compte els visitants de fora de l'Alt Penedès, les dades assenyalen que s'inclinen sobretot per la diada castellera.

Gràfic 7. Presència dels assistents als actes analitzats a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

Els visitants de la Festa Major utilitzen diversos serveis mentre gaudeixen de la festa, especialment de restauració, ja siguin bars o restaurants. També és destacable la dada que fa referència a la despesa feta en oci nocturn, que en aquest cas es relaciona amb les barres de la zona de concerts.

Gràfic 8. Serveis utilitzats pels assistents a la Festa Major de Vilafranca del Penedès

10.4. Resum del perfil dels assistents a la Festa Major

Com a resum de les dades demogràfiques obtingudes a l'enquesta al públic assistent es pot afirmar que:

- ✓ El públic de la Festa Major està dividit entre un 43 % que provenen de fora de l'àrea de l'Alt Penedès i un 57 % que són veïns.
- ✓ Els assistents de fora arriben sobretot del Barcelonès, el Garraf i el Baix Llobregat.
- ✓ Els visitants que pernocten fora del seu domicili habitual (17,5 %) ho fan principalment en cases de familiars i amics (56 %), en hotels i hostals (19 %) i en altres allotjaments com autocaravanes (13 %).
- ✓ Els assistents tenen una mitjana d'edat de 35 anys.
- ✓ La majoria de visitants van en grups d'amics (57 %) o en parella (50 %).
- ✓ La majoria de grups estan formats per entre 2 i 4 persones (48 %).
- ✓ El 32 % dels visitants van assistir a la festa per primera vegada.
- ✓ El 96 % dels visitants tornaran a Vilafranca en edicions futures de la Festa Major.
- ✓ Les activitats preferides dels visitants són la Diada castellerà i l'Entrada de Sant Fèlix a la basílica.
- ✓ El 61 % de la despesa dels visitants correspon a restauració i el 31 % a oci nocturn, entès com a les barres de bar dels concerts de nit.

Annex 1: Qüestionari

ACTE: PUNT: DIA: HORA:

ESTUDI D'IMPACTE ECONÒMIC DE LA FESTA MAJOR DE VILAFRANCA DEL PENEDÈS 2015

PERFIL DEL VISITANT I DESPESA GENERADA

Bona tarda. Estem fent un estudi per conèixer l'opinió dels visitants de la Festa Major de Vilafranca del Penedès; seríeu tan amable de contestar unes preguntes? Us garantim l'anonimat i el secret estadístic de tota la informació que ens proporcioneu i que no es divulgaran de cap manera les respostes individuals ni s'utilitzaran per a cap finalitat que no sigui l'elaboració d'un estudi d'opinió. Us agraïm la vostra col·laboració.

P1. ON RESIDIU? (Si és Catalunya, municipi, si és Espanya, província i si és l'estranger, país)

Lloc de residència: .....

P2. DORMIREU FORA DEL VOSTRE LLOC DE RESIDÈNCIA?

Sí 1
No ..... 2 (Anar a P6)

P3. A QUIN MUNICIPI US ALLOTGEU?

Municipi: .....

P4. QUANTES NITS DORMIU FORA DEL DOMICILI HABITUAL?

P5. EN QUIN TIPUS D'ALLOTJAMENT ESTEU?

Hotel, hostel o pensió 1
Càmping 2
Apartament lloguer 3
Casa de familiars i amics 4
Casa de turisme rural 5
Segona residència 6
Altres 7
Especifiqueu-los: .....

(PER A TOTHOM)

P6. PRIMERA VEGADA A LA FESTA MAJOR DE VILAFRANCA?

Sí 1
No 2

P7. QUINS ALTRES ACTES VISITAREU AVUI I/O DEMÀ?

Concert a la rambla Sant Francesc (dissabte) 1
Empalmada (dissabte) 2
Diada castellera 3
Processó de Sant Fèlix 4
Altres actes 5
Especifiqueu-los: .....

P8. QUANTS DIES US ESTAREU A LA FESTA MAJOR?

P9. PENSEU QUE TORNAREU A VENIR A LA FESTA MAJOR EN EDICIONS FUTURES?

Sí 1
No 2

P10. DURANT LA VOSTRA ESTADA A VILAFRANCA HEU UTILITZAT O PENSEU UTILITZAR ELS SERVEIS SEGÜENTS?

QUANT US HI GASTAREU?

Restauració (restaurants, bars, cafès) ..... 1 ..... € ..... %
Allotjament ..... 2 ..... € ..... %
Comerços locals ..... 3 ..... € ..... %
Museus i altres propostes culturals ..... 4 ..... € ..... %
Oci nocturn (bars de nit, discoteques) ..... 5 ..... € ..... %
Altres ..... 6 ..... € ..... %
Especifiqueu-los: .....

P11. QUANT PENSEU GASTAR PER PERSONA I DIA DE MITJANA, ELS DIES QUE PASSAREU A VILAFRANCA? (SENSE INCLOURE TRANSPORT)

€ (PERSONA I DIA)

P12. SEXE:

Home 1
Dona 2

P13. EDAT:

P14. QUI US ACOMPANYA?

Ningú 1
Parella 2
Fills 3
Familiars 4
Amics 5
Grup organitzat (club, associació) 6
Altres 7
Especifiqueu-los: .....

P15. NOMBRE DE PERSONES AMB QUI VIATGEU, INCLOENT-VOS-HI

OBSERVACIONS: _____

_____

_____

ENQUESTADOR: _____

Annex 2: Persones entrevistades

Durant el mesos d'agost i setembre de 2015 es van fer un seguit d'entrevistes a persones significatives de la vida cultural i econòmica de Vilafranca del Penedès, així com treballadors i responsables de l'Administració local, entre les quals es van seleccionar persones vinculades directament a la Festa Major com a organitzadores i participants o com a beneficiàries de l'impacte econòmic. En total es van entrevistar 21 persones:

Nom	Càrrec
David Tudela	Administrador 2015
Ramón Güell	Administrador 2015
Anna Grabalosa	Administradora 2015
Pere Regull	Alcalde de Vilafranca del Penedès
Aureli Ruiz	Regidor d'Hisenda
Raimon Gusi	Regidor de Cultura
Àngel Hom	Cap de Cultura Ajuntament de Vilafranca del Penedès
Lídia Romeu	Responsable Cicle Festiu Ajuntament de Vilafranca del Penedès
Sílvia Cànovas	Cap del Servei de Comunicació Ajuntament de Vilafranca del Penedès
Santi Güell	Gestor econòmic de la Fundació de la Festa Major
Xavi Aranda	Comunicació 2.0
Raimon Mascaró	Exadministrador
Ricard Rafecas	Director setmanari <i>El 3 de Vuit</i>
Jaume Rafecas	Exgraller i persona vinculada a la Festa Major
Jaume Verdoy	Rector de Vilafranca del Penedès
Eric Enguita	Emprenedor Turisme i Vi
Ignasi Arés	Responsable Hotel Pere III
Rubén Romero	Responsable Hotel Casa Torner i Güell
Ramon Novell	Vicepresident Associació d'Empresaris del Garraf, l'Alt Penedès i el Baix Penedès
Marisa Galí	Cal Galí (Pastisseria)
Joan Trens	Cal Trens - Forn de Sant Joan (Pastisseria)

Font: Impacte econòmic de la Festa Major de Vilafranca del Penedès. Escena Internacional BCN

Data de publicació: abril de 2016

Edita: Gabinet Tècnic

ISSN: 2385-3255

Dipòsit legal: B 5700-2014

[Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)
No adaptada de Creative Commons